

★ GROEP 2 ★ 6 TOT 8 JAAR

MAG JE HAAIEN AAIEN?

Katrijn De Wit (auteur), Inge Rylant (illustrator), Laura Bergans (designer)
(door Bert Wastijn)

OVER DE MAKER

Katrijn De Wit werkt als brand manager voor enkele van de VRT merken. Ze doet daarnaast ook de pers en communicatie bij DeSingel in Antwerpen. Haar achtergrond heeft ze in de kunstgeschiedenis en Theaterwetenschappen. De inspiratie voor “Mag je haaien aaien?” vond ze in de verwonderde blik op de wereld van haar 2 zonen Charles en Leon.

Inge Rylant is illustrator en printontwerper. Ze staat bekend om haar minimalistische tekeningen waarin kleur en compositie de boventoon voeren. Ze werkt aan projecten die figuratieve illustratie en abstracte patronen combineren op een hedendaagse manier met een focus op een fris kleurenpalet en een sterke compositie. Vissen, planten en zelfs hele interieurs tovert ze om tot kleurrijke abstracties. Naast kunstboeken en de hedendaagse architectuur, haalt Rylant haar inspiratie uit de Japanse cultuur. De soberheid, de strakke lijnen: de Japanse esthetiek vindt overduidelijk haar weg naar Rylants illustraties. Dat doet ze trouwens ook op textiel als printontwerper voor verschillende interieur- en kinderkledingmerken. www.ingerylant.be

Met haar eigen grafisch designbureau, Bureau BochBerg, werkt **Laura Bergans** aan de grafische identiteit van diverse culturele instellingen, musea, modemerken, ... Daarnaast zet ze ook in op het vormgeven van boeken, posters, flyers, websites, noem maar op. Laura's stijl is herkenbaar, er zit energie en speelsheid in al haar projecten. Een belangrijke inspiratiebron? Het kijken naar kunst! Bovendien zal je haar werk vaak een accent terugvinden op typografie. Deze focus mist ze soms in kinderboeken. Ondanks de vaak prachtige illustraties, wordt er weinig aandacht besteed aan typografie. Ontdek meer op www.bureauboschberg.be.

1. VOOR HET LEZEN

‘Mag je haaien aaien?’ geeft in woord en beeld antwoorden op 10 weetjes-vragen over dieren. Er is telkens een fantasierijk en eerder feitelijk antwoord tegen de achtergrond van een kleurrijke illustratie.

Introductie: Dieren en hun kenmerken

We willen het dierenrijk exploreren en bijzondere kenmerken van dieren opsommen. Deze introductie kan je op 2 manieren aanpakken:

- (1) Het gebruik van een kringgesprek: hier exploreren de kinderen de dieren
 - Vorm een kring met de kinderen (zo kunnen ze elkaar zien).
 - Introduceer het thema: “Vandaag verkennen we met een boek de wereld van dieren.”

- Stel enkele vragen: Welke dieren kennen de kinderen allemaal? Wat maakt de dieren anders dan andere dieren? [bv.: vogel - vis] Wat zouden ze willen vragen aan de dieren? [bv.: Waarom is de borst van het roodborstje rood?] ...

Tip: het kan kinderen helpen om allemaal foto's van dieren te voorzien en die in het midden van de kring te leggen. Dan gaat het denken niet meteen over de dieren zelf, maar kan je focussen op 'Wat wil je graag weten over het dier?'

(2) Het gebruik van een activerende drama-oefening: hier beelden de kinderen de dieren uit

- De kinderen zijn verspreid over de ruimte. Probeer dit zo te doen zodat je alle kinderen kan zien.
- Straks som je (rustig) enkele dieren op. Vraag de kinderen de dieren zo goed mogelijk uit te beelden. Dat mag stil of met geluid zijn. Ze beelden elk dier 10 tellen uit. (Zie voorbeeld in de tabel.)
- Na die 10 tellen vraag je iets 'bijzonder' aan één van de kinderen. (Zie voorbeeld in de tabel.) Het is belangrijk dat je de kinderen vertelt dat ze een antwoord mogen verzinnen. De vragen met een * komen uit het boek!
- Dan doe je het opnieuw met een ander dier.

Hond	Waarom kwispel je met je staart?	Slang	Ben je bang van andere slangen?
Kat	Eet je ook groentjes bij 'muisjes'?	Kangoeroe	Waarom heb jij een zak op je buik?
Flamingo	Waarom ben jij roze?*	Vis	Heb jij haar op je hoofd?
Ijsbeer	Eet jij ook ijsjes?	Pinguin	Kan jij vliegen?*

Tip: wat past het best bij je groep: ja-nee vragen of open vragen?

Neem de kinderen mee naar het boek. Daarbij worden ook 10 heel bijzondere vragen gesteld aan 10 bijzondere dieren.

2. TIJDENS HET LEZEN

Tips en opvallende elementen

Elke 'pagina' is opgebouwd op eenzelfde manier: een vraag, een mogelijk antwoord en een 'echt' antwoord. Het zorgt voor een bepaald ritme en een bepaalde structuur. Je kan hier (als je voorleest) mee spelen. Bijvoorbeeld:

- o Elke 'open pagina' bevat een vraag en een 'open te plooiën prent'. Je kan de vraag telkens afdekken en starten met de tekening. Kunnen ze raden over welk dier het nu zal gaan?
- o Stel dan de vraag en plooi dan open. Lees antwoord 1. Wat denken de kinderen? Waar of niet waar? (*Na verloop van tijd wéten de kinderen dat antwoord 1 altijd verzonnen is. Maar dat is niet erg.*)
- o Lees dan (samen?) het zinnetje 'Maar eigenlijk zit het zo'. Hiermee start antwoord 2.
- o Werd de vraag beantwoord? Ja? Ga dan naar de volgende vraag.

Sommige vragen vertrekken vanuit taal, die je ook kan meenemen in de nabespreking- en verwerking:

- o er is het spelen met woorden die je hetzelfde schrijft, maar anders kan begrijpen. Denk maar aan de 'kam' bij de kip, de 'schaar' bij de krab ...
- o er is het spelen met rijm: 'Haaien aaien' (eindrijm); 'Kunnen Kikkers Kussen' of 'Krabben Kappers' (beginrijm) ...
- o en er is de link tussen het woord en het beeld: 'omaslang' geschreven als slang; 'goooooote' bek van de pelikaan ...

3. TIJDENS HET LEZEN

Inleiding in Feit of Fictie

Dit prentenboek combineert fictie en non-fictie. Hier maak ik de keuze om in te spelen op zowel non-fictie als fictie. Afhankelijk van de groep die je voor je hebt, kan je beide begrippen introduceren.

- Stap 1 Heb je tijdens het lezen de kinderen laten nadenken of antwoord 1 juist is? Dan kan je daar naar verwijzen: “Weet je nog, bij de vragen kregen we telkens 2 antwoorden. Wat was daar mee aan de hand?” [1 antwoord was verzonnen en 1 antwoord was het échte.]
- Stap 2 Welke “verzonnen” antwoorden kennen de kinderen nog? [Gebruik je het woord “verzonnen” en niet “fout”, dan blijf je weg van het oordelen. In de opbouw naar het kringgesprek draagt dit bij tot de veiligheid.]
Welke “échte” antwoorden kennen de kinderen nog?
- Stap 3 Introductie Fictie en non-fictie (feiten): “Voor de eerste groep antwoorden (die verzonnen zijn) wordt het woord **fictie** gebruikt. Dat zijn boeken, verhalen ... die (bijna) helemaal verzonnen zijn. Voor de tweede groep antwoorden, die echt zijn, wordt **non-fictie** (letterlijk: niet verzonnen) of **feit** gebruikt.”
Tip: haal er 2 boeken bij (eentje fictie en eentje non-fictie).

Richtvragen over de inhoud

- Welke 10 dieren hebben we ontmoet in dit boek? [kip, okapi, octopus, kikker, krab, pinguïn, flamingo, haai, pelikaan, slang]
- Wat weten we nu over deze dieren? [dat we haaien niet mogen aaien omdat ze denken dat we eten kunnen zijn; flamingo's roze worden door wat ze eten, dat kippen afkoelen via hun kam ...]
 - o *Tip: De tekeningen kunnen de kinderen helpen bij het navertellen.*
- Welke weetjes wisten de kinderen al? Wat wisten ze nog niet?
- De meeste verzonnen deeltjes zijn een beetje grappig. Welke vonden ze meer of minder grappig?
- Wat vinden ze van dit soort boek? Leuk dat er ook een verzonnen weetje is of lezen ze liever alleen non-fictie?

Richtvragen over de illustraties

Bekijk samen met de groep de kaft en de tekeningen in het boek. Wat vinden ze van de tekening(en) (probeer de woorden mooi of lelijk te vermijden)? Laat de kinderen nadenken wat ze van de tekening of delen van de prenten vinden. Het helpt om hen te laten omschrijven wat ze zien. Vraag welke dingen ze grappig vonden of wat ze zelf uit de tekening zouden knippen.

- Wat vinden de kinderen eigenlijk van de illustraties? Van het kleurgebruik?
- De illustrator gebruikt een ‘minimalistische’ stijl (= betekent zo weinig mogelijk vormen en lijnen om iets te tonen). Bekijk samen met de kinderen de prenten. Waar zien ze dat terug? Waar vinden ze dat er lijnen toch nog teveel of misschien te weinig zijn? Wat vinden ze van die stijl?
 - o *Tip: gebruik foto's van enkele dieren en vergelijk die met de kinderen qua details.*
- De *designer* vindt dan weer letters en hoe letters gezet worden in een boek belangrijk. Zien de kinderen dat de typografie *naast* de prenten telkens een heel prominente plaats krijgt? (*De vragen zijn groot op een linkse pagina gezet, de titel van het boek staat in de mond van de haai etc.*)
- Hoe zouden ze de verhouding tekst-illustraties dan beschrijven? Hoe succesvol is de designer in haar opzet om de typografie meer onder de aandacht te brengen?
- Welke prent (of stijl van dier) spreekt de kinderen het meest aan? Laat de kinderen een prent kiezen en laat hen vertellen waarom ze voor deze prent kiezen.

Het grote KJV Weetjesboek! [Beeld - Schrijven]

Het boek gebruikt eenzelfde ritme bij elke nieuwe pagina. We gaan hetzelfde doen en zo samen een KJV Weetjesboek samenstellen. We maken dus een drieluik.

Materiaal

- Verfen penselen (en water om uit te wassen)
- Karton & Scharen (of voorzie zelf vooraf geknipte of verzamelde vormen)
- Wasco's, stiften of kleurpotloden
- 1 + 2 A4-papieren aan elkaar gekleefd (met plakband) (per kind)

Opdracht

- Stap 1 Laat de kinderen allemaal 1 A4 papier nemen. Laat hen een vraag over een dier verzinnen en in een (eigen verzonnen) lettertype schrijven op het blad. Dat mag/kan in het Nederlands, dat mag ook in symbooltjes (als kinderen moeilijk schrijven).
- Stap 2 Laat de kinderen 2 andere A4 papieren nemen. Die mogen reeds aan elkaar gekleefd zijn, of je kan dat de kinderen zelf laten doen. Op het linkse papier verzinnen ze een antwoord op hun vraag. Op het rechtse papier proberen ze (al dan niet door dingen op te zoeken in de bibliotheek of op het internet) een juist antwoord te formuleren. Zijn ze klaar? Dan kunnen ze gaan vormgeven en illustreren.
- Stap 3 Laat de kinderen karton en een schaar nemen. Vraag hen een enkele vormen te knippen uit het karton (vierkanten, driehoeken, cirkels ...) Ze mogen die voor zichzelf houden, of ook voor andere kinderen knippen.
- Stap 4 Laat de kinderen enkele vormen kiezen waarmee ze het lijf van het dier waarover hun vraag gaat, gaan proberen voor zich neer leggen (het mag maar moet niet op het dier echt gaan lijken).
- Stap 5 Heb je veel tijd? Laat ze dan elke vorm in 1 kleur (die al dan niet past bij het dier) schilderen. Ze gaan die dan 'drukken' op het papier (de verf van op de vorm gaat nu op hun A4 papier hangen). Als je wil, kan je dit ofwel herhalen op de andere pagina, ofwel de pagina's dichtplooiën. Dan heb je dezelfde figuur in spiegelbeeld op het ander blad!
Heb je minder tijd? Laat ze dan de vormen 'omtrekken' en inkleuren op hun blad.
- Stap 6 Op de linkerpagina (met het verzonnen antwoord), daag je de kinderen uit om wat ze verzonnen hebben, ook te tekenen op de pagina. (geef als voorbeeld de prent met de kippen-kam). Op de rechterpagina kunnen ze hetzelfde doen, ofwel zo echt mogelijk gaan tekenen.
- Stap 7 Is alles droog? Dan kan je de kinderen laten uitwisselen en een echt weetjesboek maken!

ANDERE LEESTIPS

- Kunnen bergen krimpen? / Katrijn De Wit, Laura Bergans, Inge Rylant (Van Halewyck, 2020)
- Het hele soepzootje / Floor Bal & Sebastiaan Van Doninck (Gottmer, 2018) – KJV 19-20
- Van oerknal tot robot, alles heeft een begin / Marc Ter Horts (Gottmer, 2015)
- Samen Hier / Oliver Jeffers (De Fontein, 2018)
- Was de aarde vroeger plat? / Bette Westera, Sylvia Weve (Illustrator) (Gottmer, 2017)
- De aarde heeft het te warm / Katrien van Liempt (Davidsfonds/Infodok, 2008)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren. Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.